

עוד נצחון כזה ואבדנו

רק עכשיו נמטר לי על הכבוד הגדול של נפל בחלקי, בהערי מהארץ. שרהביטחון התפרץ בכנסת, ללא כל קשר עם הריון אותה שעה, נגד שבועון מטויים, שאחד מכתביו לא בטוח עדיין מי ניצח במלחמת ששת הימים. והכוונה היתה אלי.

בקטע שפירסמתי במדור זה הצדקתי את "בורותן" של תלמידות ו' וז', שלא ידעו שמלחמת ששת הימים היתה המלחמה היחידה אחרונה בארץ, ומי ניצח במלחמה זו. אילו נערך סקר דומה בין סטודנטים לי מדינת ישראל, טענתי, היה מתברר שאחוז הרבה יותר גבוה מבין הנשאלים היה מביע את ספקותיו ברוח זו.

אני לא מבין מה הרגיו את מר משה דיין. האמנם נסתיימה המלחמה ב-9.6.67? האם לא היתה התקופה שלאחר מלחמת ששת הימים המשך של אותה מלחמה? האם לא חזרו ושינו המנהיגים עובדה זו באוזנינו מאז יוני 67? האם לא שימשה קביעה זו הצדקה להידוק התגורה, להמשך מרוץ-החימוש, לארכת תקופת השרות הסדיר ושרות המילואים, למאות ההרוגים ולפני הפצועים? האמנם ניתן לקבוע בצורה חד-משמעית שמלחמת ששת הימים היתה המלחמה האחרונה בארץ, ושמלחמה זו נסתיימה בנצחונה של ישראל? מעניין אותי מאוד לפי מה קובע שרהביטחון הנחה יפה זו.

איש אינו מטיל ספק בתוצאות הקרב. לכולנו ברור שצה"ל ניצח את צב ערב בקרבות האוויר, הים והיבשה, אך

יחד עם זאת ברור לנו שממלכת ישראל הפסידה את המלחמה נגד ארצות-ערב.

אזיה מין נצחון הוא זה, כאשר אנו מוצאים את עצמנו היום במצב בו עמדנו במאי 67? ואולי אף במצב גרוע מזה, שכן ב-67 עמדנו לפני מטוסים וטנקים מצריים, ואילו היום אנו עומדים בפני ארבעה מטוסים וטנקים בכמות יותר גדולה, ובאיכות יותר טובה, פלוס פלוס צוותים-קרקע ואוויר סובייטיים, ופלוס דעת קהל עולמית עוינת.

האם לבוך המדינה, שבו אנו מתבוססים בעיקבות ממשלה חסרת-אונים ואובדנית-עצות ניתן לקרוא "נצחון"? על סמך מה, הייתה רוצה לדעת. על סמך שטחים שכבשנו, בתים שפוצצנו, בתי-כלא שאילסנו בערבים? האם אלה הם סימניו של הנצחון? היש בידי שרהביטחון ערובות ש,פירות הנצחון? ישארו בידינו ביום בו יחתם הסדר שלום?

גרמניה, למשל, הפסידה את המלחמה, נכנעה לכוחות בנות-הברית ללא תנאי, וכך כל זאת נסתיימה פרשה זו בתולדותיה בנצחון, כי ללא שלום (אפילו תמורת שטחים היסטוריים ומרחבי-מחיה) אין ולא יכול להיות נצחון.

אני חוזר, איפוא, וטוען שאותן תלמידות ו' וז', אשר לא ידעו אם מלחמת ששת הימים היתה המלחמה האחרונה ומי ניצח במלחמה זו, גילו תבונה פוליטית גדולה יותר מזו שהתגלתה בהתפרצות הרגשית של שרהביטחון בכנסת.

מותר לירות במפגינים

בית-המשפט העליון קבע השבוע שהמשטרה רשאית להשתמש בנשק חם לדיכוי מהומות. פסקדין היסטורי זה, שאת תוצאותיו עוד נראה בעיתונות היומית במסגרת שחורות, ניתן בקשר לתביעה שהוגשה נגד המשטרה בשל כך שאדם נהרג תוך כדי לירות שוטרים, שניסו לפזר הפגנה. המדובר בהפגנה שערך כנו מאות תושבי שפרעם, אשר חסמו בוקר אחד ב-1959 את הכביש לחיפה, כמחאה על הקשיים בתחבורה הציבורית.

המשטרה ניסתה לפנות את הכביש, והמפגינים רגמו את השוטרים באבנים, ומספר שוטרים נפצעו. מפקד המשטרה פקד לירות באוויר, וכתוצאה מכך נפצעו שני אנשים ואדם שלישי נהרג.

פרסים על ראשנו

"מעריב" הכריז השבוע על "פרס העיתונות" ע"ש ח'לטר שווימר (בנאמנות ובינהול "מעריב"). שיינתן לעיתונאים על כתבות וראיונות שפורסמו בעיתונות הימית בשנת 70/71.

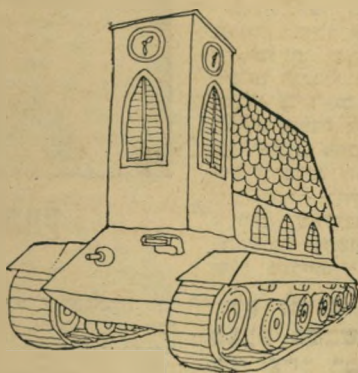
מאחר שהמודעה אינה מציינת את שמותיהם של חברי ועד-השופטים, יש להניח שפרס "קבע-על-ידי עורכי "מעריב". למה לא לקרוא, איפוא, לפרס "פרס מעריב" וגמרנו? הרי אין להעלות על הדעת ש"מעריב" יעניק את הפרס לחיים חפר, עמוס קינן, יוחה יריב, ישעיהו בן-פורת,

רפאל בשן או מישהו אחר מבין כתביו הימוכשרים של "דיעות אחרונות"? מה סיכויים של עמוס אילון, יאיר קוטלר, סילבי קשת או ד"ר אמנון רובינשטיין לקבל את "פרס העיתונאות"?

"אני חושב שלד"ר הרצל רוזנבלום יש סיכוי לקבל את הפרס הזה כמו שלמר אריה דיטנצ'יק יש סיכוי לקבל את "כינור דויד". אז אזי יפסק "מעריב" את משחקי הצביעות האלה, ופשוט יזכה את חשבונם של אלי לנדאו או של שמואל שגב ב-5000 ל"י?

על גגות הרעפים שלה, היתה פגיעה חמורה באופייה הארכיטקטוני של ירושלים (מה פתאום גגות רעפים משופעים, ואיך יתכן לבנות חדרים ללא כיפות?) ובכל זאת אנו רואים היום בימין-משה חלק אינטגרלי מ"אופייה הארכיטקטוני של ירושלים.

לא יתכן לקבוע בהיסטוריה את נוכחותנו בירושלים מבלי להקים בה שיכונים המהווים את תרומתנו הארכיטקטונית לארץ זו. הברברים קבעו את נוכחותם באירופה על ידי השחתת יצירות הי אמנות שמצאו שם, וי אנהנו נקבע את נוכחותנו כאן על-ידי יישור הגבעות בבולדוורים, וי הקמת שיכונים-בטון מן כוערים, ומוטב כך מן לעסוק בשיחזורם ארכיטקטוניים ובבנייה ארכיטקטונית באבן.

הבולדוור ומערבליה-בטון, ולא איזמל היתתים הם הכלים העצבים את השינון הארכיטקטוני שלנו. זו היא עובדה ששום אסטטיקן לא יצליח לשתות אותה. כשנגיע לשימוש יעיל בחומר-בנייה מפלסטיק, יתחילו יפיהנפש הרומנטיים שלנו להתנגע למערבליה-בטון.

לא רק שאיננו מתנגד להקמת שיכונים בני-סמואל, שיכונים סטנדרטיים עם יער של אנטנות טלוויזיה ודודי מים — אני אפילו תומך בהקמת בנייני בטון בתוך היר העתיקה: (1) משום שגם מבטון אפשר לבנות יצירה גדולה; (2) משום שב-1967 כבשנו את העיר העתיקה, וההיסטוריונים של העתיד יחששו בה את נוכחותנו הארכיטקטונית. "מגדל שלום" ברובע היהודי יש מש הכרזה פוליטית לכל הדורות: הישראליים היו כאן בשנות השבעים של המאה העשרים, ולא איכפת לי אם הבניין הנורא הזה ישנה את קו הרקיע של העיר העתיקה ויגמד את תומות ירושלים, את מיסגד אלאקצה, את הכותל המערבי ואת הר הבית. בניין כזה בעיר העתיקה יהיה ביטוי הרבה יותר מאמן לערכים התרבותיים שלנו מאשר בתי-כנסת הארצי-המשוחזר.

(ג) אני יכול להמשיך את כתבי-ההגנה שלי, ולמלא בו ספר שלם (אני מוכן גם לעשות את זה, אם משרד השיכון יממן את העבודה ויבנה לי וילה רמת-גנית ב"שועפת). אך יורשה לי במסיגרת מצומצמת זו לציין עוד נקודת-אור המצדיקה הקמת שיכונים בני-סמואל.

פתאום עלה בדעתי שאולי התוכנית הישנית הונו נוקמה כדי לשבור את רוח ה"אויב. אם נישאר בני-סמואל לנצח — מה טוב, השיכונים יתפוררו במשך הזמן, ייהרסו, ובמקומם יקומו בניינים שיבטאו את ישראל של שנת 2000. אך אם נאלץ להחזיר את נבירסמואל, יכנסו הערבים לגור בשיכונים שלנו ואז, תוך שנים מספר, הם יתפכו לזעיר-בורגנים מסריחים כמונו, וזה יהיה סופם.

בנופה של ירושלים, הורס את אופייה ומכיר את עיר-הקודש.

לא קראתי כתב הגנה אינטליגנטי אחד, שינסה להצדיק את הנעשה בשטח תיכונן איזור ירושלים, והרי לא ייתכן שלא ימצא סניגור לנאשם. מישהו מוכרח לצאת להגנתו של מר שרף, ולשים קץ להיסטוריה ולאחירת הלינין שנוצרה בעניין זה.

אם אין מתנדבים אחרים, אני מוכן לקחת על עצמי את המשימה הקשה הזו ולהצביע על מיספר נקודות חיוניות שיצדיקו, אני מקווה, את ביצוע תוכנית משרד-השיכון.

(א) פני הארכיטקטורה (והאמנות בכלל) כ"פני הדור, לא האנגלים, האיטלקים או האמריקאים מתכננים את ירושלים, כי אם אנחנו. וי אנהנו, זה שיכונים סטנדרטיים והול מואר וקירות בצבע קרם וי בטון דמוי אבן וגינות מונזחות בחזית הבית, וחלונות אהיים וריהוט מקובל וחדר מדרגות מוזהם.

בבואת החברה וערכיה האסתטיים והתרבותיים משתקפים בנאמנות בראי הארכיטקטורה. הארכיטקטורה הממוצעת מבטאת את האזרה הממוצעת, והממוצע אצלנו הוא הרוב, אם לרוך לפי תוצאות הבחירות לכנסת. דעותיהם של גדולי הארכיטקטים בעולם, אשר תקפו את תוכנית-האב של ירושלים, שווה בעיני כקליפת השום. גם אילו הסכימו לתכנן עבורנו חניגם את ירושלים, הייתי מתנגד לזה. בדיוק כפי שלא אסכים למסור את כתבת הספרים שלנו לידי מיטב סופרי העולם, את הציור שלנו לידי גדולי הציירים בעולם, ואת המוסיקה שלנו לידי גדולי המלחינים.

לא הארכיטקטים יתנו בירושלים, כי אם אנהנו, ואנהנו זה ייצור קיבוצי סטנדרטי ואוניברסלי, שמגיע לו לגור בקיבוצי שבו הוא גר.

כל נסיון לבנות כאן יצירות-פאר ארכיטקטוניות יהיה בו צביעות והעמדת-פנים. בדיוק כמו שפקיד לא יסכים להתהלך יתף וללבוש בגדי "היפיס", גם אם החזקה הימשלתית לתיכונן בגדי פקידים תחליט על כך — כך אי-אפשר לשכן אותו פקיד בבית של נימאיר או מיט ואן-דר-רוואה. כדי להגיע למצב שבו רגיש את עצמנו נוה ב"הביטאט" של צפדי, עלינו לעבור מהפכה תרבותית שתביא לשינוי-ערכים אסתטי בקירבנו. וזה לוקח זמן. ועד שהמהפכה הונו תגיע, אין לנו ברירה אלא להיות כנים עם עצמנו ולגור בשיכונים סטנדרטיים, התואמים להפליא את החשיבה וההנאות הסטנדרטיות שלנו.

(ב) אופייה המיוחד של ירושלים, שכל האסתטיקנים נחרדו לו לפתע, הוא תערובת של סיגנונות בנייה, המבטאים שלל תרבותיות שעברו באיזור והשאירו אחריהן עדות בחומרי בנייה שעמדו לרשותם. ימין-משה,

שיא השיכחה

נרשמ מפיו של ד. מסטול: "רציתי למי רוח משהו על הלחם, אבל שכחתי מה. כשזכרתי מה רציתי למרוח, שכחתי על מה

בדיח קולינארי

יהודי אחד הזמין סרטן כמיסעדה. הביאו לו סרטן בעל זרוע אחת. אומר היהודי למלצר: "תסלח לי, אבל נדמה לי שלסרטן צריכים להיות שתי זרועות."

הראש לא עובד

משהו לא בסדר עם הזכרון שלי בזמן האחרון. מה רציתי להגיד?